

Umjetna inteligencija preuzet će nadzor prometa

Prošlog mjeseca pisali smo o sigurnosti vozila bez vozača. U današnjoj kolumni zaputit ćemo se "Down under", u daleku Australiju. Tamo je, u pokrajini New South Wales, testiran video nadzor sa softverom koji prepoznaje kada se u vožnji koristi mobitel.

U Hrvatskoj su trenutno u pogonu nove kamere, fiksne i mobilne, koje mjere brzinu vozila i očitavaju registracije. Osim prometnih prekršaja, koristit će za otkrivanje ukradenih vozila, vozila korištenih u pljačkama i slično. Tipično za naše prilike, dio fiksnih kamera bit će lažnjaci, kućišta bez kamere, s čisto preventivnom funkcijom. Očekuje se da će vozači usporavati radi njih. Naši su mediji prenijeli [vijest](#) [1] više kao upozorenje vozačima, navodeći lokacije gdje su kamere postavljene. Kao da sugeriraju gdje treba usporiti, a gdje se onda opet može ubrzati. :)

Australci su otišli dalje od nas. Njihove kamere osim prekoračenja brzine otkrivaju i drugi prekršaj, korištenje mobilnih uređaja u vožnji. Kamere i pripadajući softver nastali su kao rezultat Australско-Indijske kooperacije, nazvane Acusensus. Rade dobro i danju i noću, mjere brzinu vozila, a snimke visoke rezolucije omogućuju prepoznavanje registracije, vozača, putnika. Sustav koristi umjetnu inteligenciju za prepoznavanje situacija u kojima se u vožnji koristi pametni telefon ili tablet. Ako ih koriste putnici, AI neće reagirati, ali ako se otkrije da je prekršitelj vozač, snimka se šalje ljudskom operateru. AI zasad zamagli registraciju i lica putnika (nije jasno da li to rade samo u testnom razdoblju), a operateri procjenjuju da li se radi o prekršaju i mogu proslijediti snimku tijelu koje odlučuje o kažnjavanju.

Testiranje je obavljeno početkom ove godine. Pri tom je snimljeno oko 8 i pol milijuna vozila, a u 104.000 slučajeva otkriveni su vozači koji u vožnji koriste mobilne uređaje. Statistika je zanimljiva. Većina prekršaja zabilježena je na prometnicama na kojima je brzina ograničena, dakle tamo gdje se vozi sporije. Vozači podjednako koriste mobitel i danju i noću. 15% prekršitelja vozilo je teška vozila, što predstavlja veću opasnost po ostale sudinike u prometu. U 85% slučajeva vozač je bio sam u vozilu, što bi sugeriralo da suvozač preuzima komunikaciju ako je prisutan. Zanimljiva je raspodjela načina korištenja: 4% vozača je telefoniralo, 28% slalo poruke, 25% je naprosto držalo mobitel u ruci, a 43% ga je držalo u krilu, da im bude pri ruci.

Zanimljiv je podatak da su Australci većinom "ljevac" (75% vozača je koristilo mobitel lijevom rukom), dok bi kod nas vozači uglavnom držali mobitel desnom rukom. Vjerojatno je to zato što se tamo vozi lijevom stranom ceste, pa je i volan "na krivoj" strani vozila. :)

Još je zanimljivije da 5% vozača uopće ne drži volan dok koristi mobitel u vožnji! Za rad s mobiteljom potrebne su im obje ruke!

Dosad je u toj pokrajini naplaćivano 40.000 kazni godišnje za korištenje mobilnih uređaja u vožnji. Uz pomoć novih "inteligentnih" kamera u svega nekoliko mjeseci otkriveno je 104.000 prekršaja, što bi moglo dovesti do drastičnog povećanja naplaćenih kazni, na čak 1,6 milijuna godišnje! Iznos kazne je 337 AUD, a vozač dobije još 5 bodova. U slučaju ponovljenog prekršaja, vozačka se oduzima na tri mjeseca. Kazne su stroge jer je u Australiji vozačima zabranjeno bilo kakvo korištenje mobitela u vožnji. No prije službenog uvođenja novog nadzora bit će provedena medijska kampanja i prva tri mjeseca vozači će dobivati samo opomene. Kao rezultat takvog postupanja očekuje se da će se broj prekršaja drastično smanjiti prije nego se sustav počne koristiti. Kao dodatno upozorenje vozačima, na prometnice će biti postavljeni znakovi koji upozoravaju na lokaciju novih kamera. Ovakvo postupanje ukazuje na to da državi nije prioritet naplata kazni, nego prevencija prekršaja i nesreća.

Zato će se stanovnici unaprijed pripremiti za novonastalu situaciju. Koliko je to različito od postavljanja kamera kod nas!

Australci su promislili i o posljedicama uvođenja novog nadzora. Kritičari kažu da ostaje nekoliko pitanja na koja nema odgovora. Očekuju dodatno opterećenje (prekršajnih) sudova. Trenutno je sudska praksa takva da prometni policajci moraju priložiti dokaz da se radi o mobilnom uređaju. Sada bi taj dio posla odrađivala "umjetna inteligencija", a pitanje je koliko je ona pouzdana. Predviđaju da će biti određen postotak pogrešnih procjena, u slučaju da vozač ne drži u ruci mobitel, već na primjer novčanik, ili hranu. Tada bi teret dokazivanja pogrešne procjene bio na vozaču! Kritičari smatraju da nije posve jasno koliko će dodatno opterećenje trpiti sudovi, administriranje oduzetih vozačkih dozvola, kakav će učinak na ekonomiju, društvo i osobni život izazvati moguće masovno oduzimanje dozvola.

Drugi problematičan aspekt o kojem se raspravlja je moguće narušavanje privatnosti vozača i putnika. Propituje se kako će se snimke čuvati, koliko dugo, tko će im imati pristup i u koje se svrhe smiju koristiti. Sve to dokazuje da je australaska demokracija razvijena, za razliku od naše domaće, gdje se o kamerama koje nas nadziru gotovo uopće ne raspravlja, a ako se i raspravlja onda to mediji ne prenose. Zaštita privatnosti pred najezdom novih tehnologija još nije važna tema. Besplodne rasprave o prošlosti još su važnije od pogleda unaprijed, da bismo probali shvatiti što nas čeka iza ugla.

Australski kritičari željeli bi da se **snimke odmah brišu ako nije zabilježen prekršaj**, a odgovaralo bi im i da se zakonski ograniči trajanje regulative koja prati nadzor, tako da se može predahnuti i proučiti sve posljedice ovog programa. Zabrinjava ih i mogućnost pritiska da se **snimke s vremenom počnu koristiti u dodatne svrhe o kojima se danas ne govori**. Primjer nedemokratske države kakva je Kina, gdje se nadziru i kažnjavaju građani koji nisu po volji vladajućima, dovoljno je zabrinjavajući.

Nakon Novog južnog Walesa i ostatak će Australije početi uvoditi novu tehnologiju. Naravno, ako se primjena pokaže uspješnom, a negativni učinci budu zanemarivi.

I tako smo se u ovom članku bavili fizičkom sigurnošću, nadzorom prometa i upozorili na to kako tehnologija mijenja svijet u kojem živimo. Sve dok nove kamere smanjuju rizike i broj žrtava na cestama, primjena nove tehnologije je dobrodošla. Ali još ne vidimo u našim prostorima ni naznaku razmišljanja o tome kako se nova tehnologija može zloupotrebljavati i ugrožavati ljudska prava, pogotovo pravo na privatnost. Ni riječi o tome kako će se spriječiti zloporabe i tko će nadzirati one koji nas nadziru.

Još ponešto možemo naučiti od Australaca. U okolici Sidneya trenutno bjesni veliki požar. Mediji savjetuju stanovnike kako se pripremiti i zaštititi. Udisanje dima je opasno, zbog mnoštva sitnih čestica i otrovnih kemikalija koje sadrži. Savjetuje se da ljudi kupe i nose sa sobom maske za lice, koje imaju filter prilagođen ovakvoj vrsti opasnosti. Preporučuje se filter s oznakom P2. P1 je dovoljan kod pilanja drveta i sličnih radova, a najjači, s oznakom P3, novodno zaustavlja i viruse! Na webu su upute kako se maske pravilno postavljaju, da se dim ne bi provukao sa strane. Muškarci moraju biti obrijani da bi maska imala učinak!

Maska kakvu nose liječnici navodno je beskorisna, neće vas zaštititi ni od dima ni od ljudi koji kašlju u tramvaju. Već sam vidio ljude u Zagrebu koji hodaju gradom s tim maskama. Ne znam da li su im je preporučili liječnici radi njihova zdravstvenog stanja, ili su to vidjeli na TV: Japanci često nose takve maske kad je zrak loš.

Kod nas se kao prevencija protiv gripe nudi cijepljenje. Znaju li naši liječnici da se u željezarijama i trgovinama koje prodaju zaštitu na radu nude i P3 filteri? Nije ih teško pronaći na webu, mogu se kupiti u Zagrebu. Čini mi se da ću kupiti nekoliko P2 i P3 filtera, staviti ih u "borbeni komplet", ruksak u kojem mi je osnovni pribor za hitne slučajeve i preživljavanje u slučaju prirodne nepogode, požara, potresa, epidemije i slično. Neki su filteri za jednokratnu upotrebu, ali ima i nešto skupljih, koji se mogu koristiti sve dok ne postane teško disati kroz njih.

Toliko za danas. Nešto smo, nadam se, svi zajedno naučili od Australaca. :)

sri, 2019-12-11 10:12 - Aco Dmitrović **Kategorije:** [Kolumna](#) [2]

Vote: 4

Vaša ocjena: Nema Average: 4 (1 vote)

story_tag: [umjetna inteligencija](#) [3]

[nadzor prometa](#) [4]

Source URL: <https://sysportal.carnet.hr./node/1860>

Links

[1] <https://www.index.hr/vijesti/clanak/Od-danas-vas-snimaju-na-cestama!-Pogledajte-kako-izgledaju-ormarici-u-kojima-su-kamere/832092.aspx>

[2] <https://sysportal.carnet.hr./taxonomy/term/71>

[3] <https://sysportal.carnet.hr./taxonomy/term/334>

[4] <https://sysportal.carnet.hr./taxonomy/term/346>